

อยู่อย่างยี่สาร... 'วิถีชาวตม'

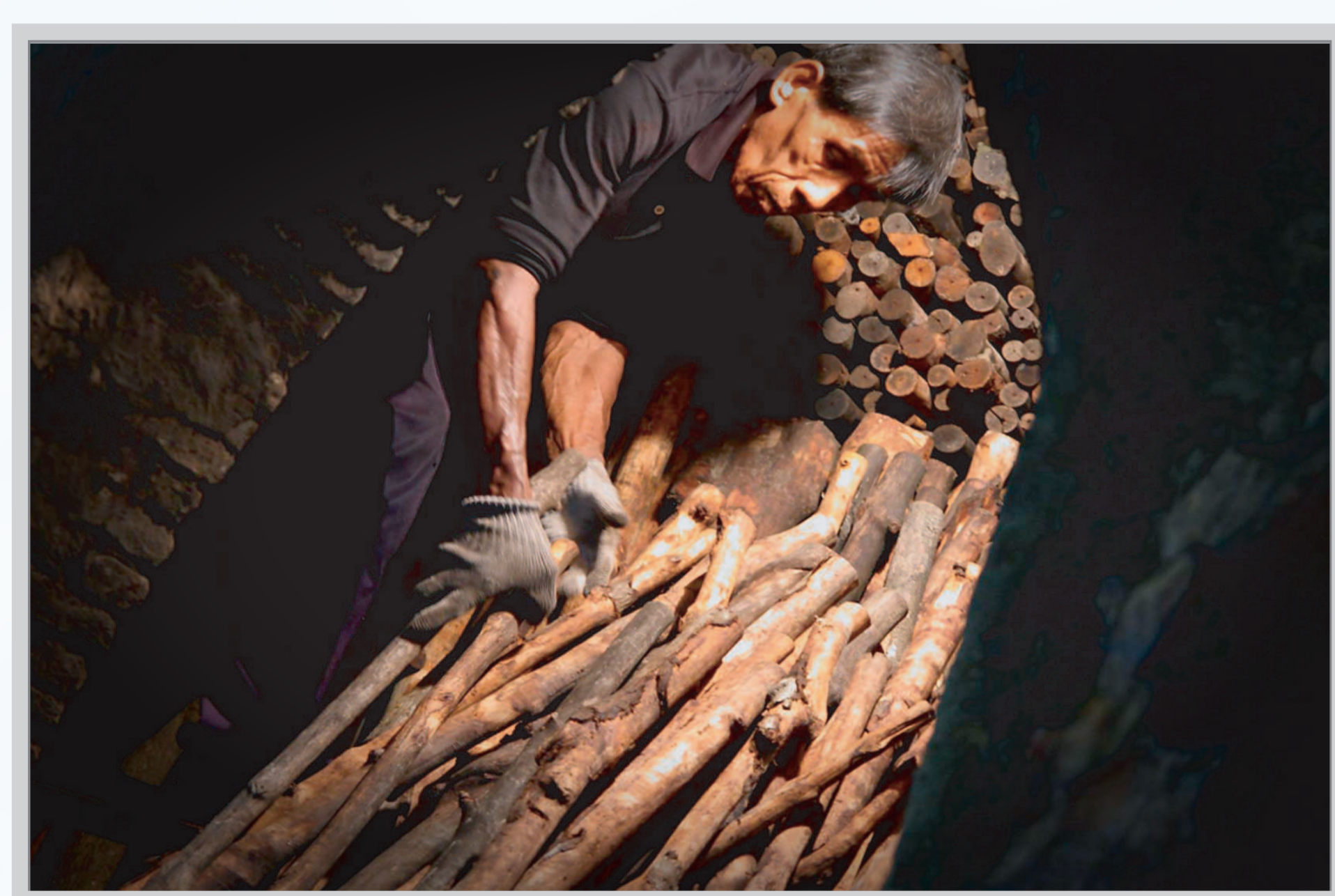
ด้วยสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน
เขายี่สาร ที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล เต็มไปด้วย
ป่าไม้ชายเลน มีลำน้ำน้อยใหญ่ไหล
ลัดเลาะนำความอุดมสมบูรณ์ของ
ทรัพยากรธรรมชาติเข้าสู่ชุมชน จนเกิดเป็น
แหล่งหาอยู่หากินทั้งบนผืนดินและผืนน้ำ
ให้แก่ชุมชนบ้านเขายี่สาร

เผาถ่าน...ภูมิปัญญาจากพื้นดิน

เนื่องจากชุมชนเขายี่สารมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ถือเป็น **"ต้นทุนทางธรรมชาติ"** ที่ดี และเมื่อรวมกับ **"ต้นทุนทางปัญญา"** ที่สืบทอดต่อกันมา ทำให้ชาวชุมชนยี่สารสามารถนำทรัพยากรป่าชายเลนที่มีอยู่มาสร้างอาชีพได้อย่างหลากหลาย หนึ่งในนั้นเป็นอาชีพที่สืบทอดมาแต่โบราณคือ **"การเผาถ่านจากไม้โกงกาง"** ซึ่งให้เปลวไฟร้อนนานสม่ำเสมอ และเนื้อถ่านไม้แตกปะทุเป็นที่นิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง

ในอดีตสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีการสั่งให้ปิดป่าทั่วประเทศ หมู่บ้านเขายี่สารจึงได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เพราะการเผาถ่านไม้โกงกางเป็นอาชีพหลักของชุมชน ชาวบ้านจึงได้ทำเรื่องขออนุญาตใช้พื้นที่ป่า อีกทั้งชาวหมู่บ้านเขายี่สารมีการปลูกป่าโกงกางทดแทนส่วนที่ตัดไปมาตั้งแต่โบราณ จึงทำให้บ้านเขายี่สารได้รับการยกเว้น และก็เป็นชุมชนเดียวในประเทศไทยที่ทำอาชีพทำถ่านไม้โกงกางได้อย่างถูกกฎหมาย

เก็บเปลือก เก็บใบไม้...ไว้ย้อมผ้า

การย้อมผ้าโดยใช้**เปลือกไม้และใบไม้ของพืช**

ป่าชายเลนถือเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของชาวชุมชนเขายี่สาร เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมา เช่น ใช้น้ำต้มใบหูกวางเมื่อต้องการย้อมผ้าให้มีสีเขียว และใช้เปลือกต้นโกงกางมาต้มเมื่อต้องการจะย้อมผ้าให้มีสีน้ำตาล โดยมีเคล็ดลับอยู่ที่น้ำสำหรับใช้ทำการย้อมผ้าต้องเป็นน้ำที่แช่ขี้เถ้าค้างคืนซึ่งจะมีคุณสมบัติทำให้สีย้อมติดดีขึ้น และสีย้อมจะยิ่งเข้มขึ้นถ้าใช้เวลาย้อมมากขึ้น

น้ำส้มควันไม้ พลพลอยได้จากเตาเผาถ่าน :

เป็นของเหลวสีน้ำตาลใส มีกลิ่นควันไฟ ได้มาจากการควบแน่นของควันที่ผลิตถ่านไม้ ก่อนนำไปใช้ประโยชน์ต้องปล่อยให้ตกตะกอนแล้วจึงนำไปกรองก่อนที่จะนำไปใช้ น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบอยู่หลายชนิดจึงสามารถนำไปสร้างผลผลิตได้อย่างหลากหลาย เช่น สารดับกลิ่นตัว สารปรับผิวนุ่ม อาหารรมควัน ย้อมผ้า สารป้องกันเนื้อไม้จากราและแมลง ยารักษาโรคผิวหนัง ยาฆ่าเชื้อไทฟอยด์ อาหารเสริม และสารช่วยย่อย ฯลฯ

นิทรรศการ "เรียนรู้ชมบ้านเขายี่สาร"

55-03 / No. 05